

Fővárosi Ítéltábla

14.Gf.40.151/2020/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Kaszai Csaba Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek az Oppenheim Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. január 30-án kelt 18.G.40.143/2017/65-I. számú ítélete ellen a felperes és az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.893.328 (egymilliónyolcszázkilencvenháromezer-háromszázhuszonnyolc) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A felperes keresetében 130.825.841 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, amelyből 18.312.933 forint a szerződés szerinti elszámolás elmaradásával kapcsolatos díjtartozás, 96.486.160 forint a szerződésszegésből eredő vagyoni kár, 6.026.748 forint a használati díjtartozás és 10.000.000 forint a nem vagyoni kártérítés összege volt.

- [2] A szerződés szerinti elszámolás elmaradásából eredő díjtartozással összefüggésben arra hivatkozott, hogy az alperes jogelődje részére a 2006. III. negyedévi díjat kiszámlázta, annak kiegyenlítése azonban elmaradt. Érvényesítette továbbá a 2006. október és november hónapokra vonatkozó díjakat

is, mivel a felek közötti jogviszony 2006. november 30-án szűnt meg (3.130.389 forint/hó a valós ügyfélforgalom adatai alapján).

- [3] A szerződésszegésből eredő vagyoni kárral kapcsolatban előadta, hogy a 2002. január 1-jén létrejött megállapodás 10. pontjában foglalt kötelezettségének az alperes nem tett eleget, a szerződéses állományt (ügyfélkört) nem ruházta át és az átszerződésben sem működött együtt. Az alperes tudatos „ügyfélrabló” kampányt indított, amelynek eredményeként 658 ügyfelet veszített el; egy ügyfél piaci értékét 147.408 forint összegben jelölte meg.
- [4] A használati díjtartozás körében hivatkozott arra, hogy az alperes 2006. december 1. napján köteles lett volna a rendszer használatával felhagyni és valamennyi ügyfél rádióját leszerelni, azokat a felperes részére visszaadni. Ennek nem tett eleget és a rendszert is tovább használta, ezért jogalap nélküli birtokossá vált. Tulajdonosként használati díj illeti meg, amelynek mértéke – a megszűnt szerződés szerinti elszámolás alapján – a rádiók után az ügyfelek által fizetett havi átlagösszegnek a rá jutó 35 %-os hányadával azonos.
- [5] A nem vagyoni kártérítés körében előadta, hogy jóhírnevének sérelme és az alperes tisztességtelen piaci magatartása következtében követel kártérítést az alperestől, aki a jogviszony megszűnését követően levélben és telefonon is megkereste a telepítőket, valótlanságokat állított, továbbá polgári és büntetőjogi felelősségre vonással fenyegette meg őket. Lejárató kampányba kezdett, ugyanis mind a telepítőknek, mind az ügyfeleknek öt becsmérő, valótlan tartalmú levelet küldött.

II.

- [6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, azt mind jogalapjában, mindösszagszerűségében vitatta, ugyanakkor a 2006. IV. negyedévre járó díjat 3.333.333 forintban elismerte. Egyebekben 3.266.666 forint összegben beszámítási kifogást terjesztett elő arra tekintettel, hogy jogelődje a fennálló jogviszony időtartama alatt a felperesnek járó díj összegét jelentősen meghaladó összegben teljesített.

III.

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 14.133.333 forintot és annak 2006. december 1. napjától a kifizetésig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt értékének megfelelő

késedelmi kamatát, valamint 644.570 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 3.969.850 forint perköltséget.

III.1.

- [8] Tényként állapította meg, hogy a felperes és az alperes jogelődje, az ... Biztonságtechnikai és Vagyongvédelmi Kft. (az átalakulást követően:**(1)** Kft.) 2002. január 1. napján vállalkozási szerződést kötöttek, amelynek 1. pontjában rögzítették, hogy a felperes rendelkezik a megfelelő engedélyekkel, jogosítványokkal és feltételekkel Budapest főváros területén rádiófrekvencián üzemelő távfelügyeleti rádiós telefonos rendszer kiépítésére és működtetésére, míg az alperes jogelődje tevékenységi körében azt a szerződés alapján fel kívánja használni. Ezen együttműködés feltételeit tartalmazta a megállapodás.
- [9] A 2. pont szerint a felperes vállalta a tulajdonát képező rendszer hálózatának teljes kiépítését és a rendszer részét képező távfelügyeleti állomás központjának üzembe helyezését, az ott dolgozó, az alperesi jogelőd állományába tartozó diszpécserek betanítását. Vállalta továbbá a rendszer zavartalan üzemeltetését biztosító ún. technikai állomás működtetését a saját állományába tartozó munkatársakkal. A 3. pont alapján az alperes jogelődje vállalta a központ elhelyezésére szolgáló helyiség kialakítását, berendezését és tevékenységi körén belül a 24 órás diszpécser szolgálat biztosítását, melynek feladata, hogy riasztások esetén az alperesi jogelőd 24 órás beavatkozó egységeit a jelzés észlelését követően a helyszínre irányítsa.
- [10] A 4. pontban meghatározták, hogy az alperes jogelődje a rendszer igénybevételére vonatkozó fogyasztói szerződést a saját szolgáltatásához kapcsolódóan saját nevében köti meg az ügyféllel, ennek megfelelően az ügyfél vonatkozásában a felperes teljesítési segédnek minősül. Az ügyfélkapcsolat tekintetében különösen fontos, hogy a saját szolgáltatását megfelelő szinten hatékonyan végezze, és az ügyfelekkel kulturált, megbízható és szakszerű kapcsolatot tartson. Az ebben a körben elkövetett bárminemű mulasztás a felperes üzleti érdekeit és lehetőségeit is sérti.
- [11] Az 5. pont alapján a felperest a nettó előfizetői díj 35 %-a illette meg, amelyet az alperes jogelődje minden negyedév második hónapjának első 10 napjában számla ellenében, műszaki karbantartás címén fizet meg. A számlát a felperes a tárgy negyedévet megelőző hónap utolsó napjáig működő ügyfelek listája alapján állítja össze. A már kiszámlázott negyedév után bekötött új ügyfelek ügynöki díjának elszámolása az első működtetett hónap utáni első 15 napban benyújtott számla alapján kerül

kifizetésre. A nettó előfizetői díjat úgy kell megállapítani, hogy az előfizetői díjból levonandó volt 10% ügynöki jutalék, melyet az alperes jogelődje az ügynöknek fizet meg. Amennyiben az ügynöki tevékenység alapján a díj a felperest vagy a vele szerződéses kapcsolatban álló harmadik személyt illeti meg, akkor a 35 %-on felül fizetendő. Ezen számítás szerint fennmaradó 65 %, illetve 55 % a fedezete az alperesi jogelőd által ellátandó tevékenységnek (6. pont).

- [12] A 8. pontban rögzítették, hogy a rendszer és azon belül az egyes ügyfélnél elhelyezendő rádió (távjelző készülék) a felperes tulajdonát képezi, ezért az alperesi jogelőd úgy köteles az ügyféllel szerződni, hogy erre az ügyfél figyelmét felhívja és a szerződéses kikötések biztosítsák a tulajdonjog megsértése esetén a gyors és hatékony fellépést a tulajdonjog védelme érdekében.
- [13] A 9. pont szerint a megállapodást a felek határozatlan időre kötik, annak tartalmát közös megegyezéssel a rendszerre vonatkozó speciális előírások betartása mellett bármikor módosíthatják. Egyoldalú nyilatkozattal, felmondással szüntethető meg a megállapodás, a felmondási idő 6 hónap. Azonnali hatállyal akkor mondható fel, ha a másik fél szerződésszegése súlyos vagy rendszeresen ismétlődő, és erre tekintettel a felmondási idő közbeiktatása a másik féltől nem várható el. Ugyancsak azonnali hatállyal szűnik meg a megállapodás, ha bármelyik fél a megállapodás 1. pontjában leírt jogosítványait elveszti, illetve a körülmények változására tekintettel a jövőben azokkal nem rendelkezik. A szerződő felek a megállapodásban tételesen meghatározott kötelezettségeket lényeges feltételnek tekintették, így azok megsértése súlyos szerződésszegésnek minősült.
- [14] A 10. pontban akként rendelkeztek, hogy a megállapodás hatályának megszűnése esetén az eredeti állapotot kell helyreállítani, azaz a tulajdonjogi rendelkezéseknek megfelelően a rendszer használatával az alperesi jogelőd köteles felhagyni és a felperes ügynöki tevékenységével megkötött szerződéses állományt (saját ügyfélkör) a felperesre át kell ruházni. Amennyiben valamelyik felet a megállapodás megszűnése vonatkozásában vétkesség terheli (szerződésszegés), akkor köteles az ezzel okozott kárt megtéríteni.
- [15] A felperes, valamint az alperes jogelődje 2002. január 7. napján a közöttük 2002. január 1-jén létrejött megállapodás 5. és 6. pontját – ideiglenesen, a 2003. december 31-ig terjedő időszakra – úgy módosították, hogy a felperest a tulajdonát képező rendszer hálózatának teljes kiépítéséért, a rendszer zavartalan üzemeltetését biztosító úgynevezett technikai állomás működtetéséért

negyedévente 4 millió forint + Áfa illeti meg, amelyet az alperes jogelődje minden negyedév második hónapjának első 10 napjában számla ellenében, műszaki karbantartás címén megfizet. A szerződés 6. pontja kimarad, míg a többi pont változatlan. A felek a szerződés módosítását 2003. december 31-i érvényességi időre kötötték azzal, hogy 2004. január 1-jétől a 2002. január 1-jén létrejött megállapodás érvényes.

- [16] A felperes 2006. február 7. napján műszaki karbantartás címén kiállította az SM-2006/171. számú számlát az alperes jogelődje részére, a fizetendő összeg 10.800.000 forint, a fizetési határidő 2006. február 7. napja volt. Az alperes jogelődje az összeget 2006. február 17. napján utalta át. A felperes 2006. május 3. napján műszaki karbantartás címén állított ki SM-2006/413. szám alatt számlát 1.200.000 forint összegről; a teljesítési határidő 2006. április 3. napja volt. Az alperes jogelődje 2006. április 4-én 1.200.000 forintot átutalt a részére. A felperes 2006. május 18-án műszaki karbantartás címén kiállította az SM-2006/603. számú számlát 9.600.000 forintról, a teljesítési határidő 2006. május 15. napja volt. Az alperes jogelődje 2006. június 1-jén 8.000.000 forintot, 2006. július 11-én 1.600.000 forintot utalt át a részére. A felperes ezt követően 2006. augusztus 24-én SM-2006/970. számmal állított ki számlát műszaki karbantartás címén az alperesi jogelőd részére, a fizetendő összeg 10.800.000 forint, a teljesítési határidő 2006. augusztus 24. napja volt. Az alperes jogelődje a számla kiegyenlítését elmulasztotta.
- [17] Az alperes a 2006. szeptember 28-án megkötött üzletrész adásvételi szerződéssel megvásárolta a ... Business Company eladótól a(1) Kft. üzletrészét azzal, hogy a teljes vételár 2006. november 1. napján válik esedékessé és a vételár megfizetéséig a szerződő felek az adásvétel tényét üzleti titokként kezelik.
- [18] A felperes a 2006. október 30-án kelt levelében tájékoztatta az alperes jogelődjét arról, hogy az SM-2006/970., SM-2006/1037., SM-2006/1091. és SM-2006/1093. számú számlák kiegyenlítése elmaradt. Felhívta, hogy fizetési kötelezettségének két munkanapon belül tegyen eleget.
- [19] Ezt követően a postai úton és faxon is megküldött nyilatkozatával a felek közötti szerződést az alperesi jogelőd súlyos szerződésszegésére hivatkozva 2006. december 31-i hatállyal felmondta. Hivatkozott arra, hogy az alperes jogelődje az SM-2006/970., SM-2006/1037., SM-2006/1091. és SM-2006/1093. számú számlákat nem egyenlítette ki, amely magatartást olyan lényeges szabályszegésnek minősít, ami okot ad az azonnali felmondásra. Ennek ellenére a szerződést 2006.

december 31. napjára mondja fel, ezzel biztosítva az alperes jogelődjének a szerződéses kötelezettségek megfelelő határidőn belüli teljesítését.

- [20] Az alperes 2006. november 1-jén írásban értesítette a felperest arról, hogy átvette a korábbi ... Kft. nevű cég 100 %-os tulajdonrészét. Tudomásuk szerint az ... Kft. kerület, Gy..... utca 15. szám alatt lévő telephelyén a felperes átjátszó állomása üzemel és biztosít szolgáltatást. Kérte, hogy azt az alperes Budapest, ... kerület, F..... utca 4. szám alatti telephelyére irányítsák át annak céljából, hogy az ügyfelek részére biztos és problémamentes szolgáltatást tudjanak biztosítani, mivel az ... Kft. telephelye néhány napon belül megszűnik.
- [21] A felperes a 2006. november 7-én kelt levelében tájékoztatta az alperes jogelődjét arról, hogy nem teljesített számlatartozásuk áll fenn, amelynek rendezésére 2006. november 15-i határidővel hívta fel a címzettet. Kiegyenlített számlaként a 2006. augusztus 24. napján kibocsátott SM-2006/970. számú számlát jelölte meg.
- [22] Az alperes ügyvezetője a 2006. november 8. napján kelt levelében hivatkozott arra, hogy jogelődjének ügyvezetője 2006. október 31-én, míg ő ugyanezen a napon személyesen tájékoztatta a felperest arról, hogy az alperes megvásárolta az ... Kft. 100 %-os tulajdonrészét. Mindezt a 2006. november 1-jén kelt levelében hivatalos formában is megerősítette, és kérte a rádiójelek átirányítását a F..... utcai telephelyére, mivel a felperes átjátszó állomása itt is működik és a cégek között erre vonatkozóan szerződés áll fenn. Megkeresésére azonban választ nem kapott. Ugyanakkor tudomásukra jutott, hogy a felperes levélben megkereste az alperesi jogelőd ügyfeleit és hamis tényeket állítva a szerződés felmondására és annak felperessel való megkötésére szólítja fel őket.
- [23] Az alperes 2006. november 9-én kelt levelében tájékoztatta a felperest arról, hogy az alperes tulajdonjogának bejegyzése folyamatban van. Terveik szerint az ... Kft. beolvad az alperesbe. Tudnak a felperes és az ... Kft. között fennálló szerződésről, főbb tartalmi részeit ismerik, de a szerződés nem áll rendelkezésükre. Kérte az eredeti szerződés vagy hitelesített példányának megküldését, mivel a korábbi ügyvezető tájékoztatása alapján a részére bemutatott másolat nem valós. Nem tudnak a szerződés lezárásáról vagy megszüntetéséről sem. A kft. pénzügyi anyagának átvételekor a felperes felé fennálló tartozást nem találtak.
- [24] Az alperes 2006. november 14-én írásban tájékoztatta a készülékek telepítőit arról, hogy miután

megvásárolta az ... Kft. 100 %-os tulajdonrészét és erről a felperest tájékoztatta, a felperes valótlan állításokat tartalmazó levelet küldött az ügyfeleknek és arra próbálta őket rávenni, hogy érvényes távfelügyeleti szerződéseiket mondják fel és a szerződést vele kössék meg. Tették ezt annak reményében, hogy az új tulajdonos teljes birtokba kerülése alatt „lerabolhatják” az ... Kft. ügyfélkörét. Felhívta a telepítők figyelmét arra, hogy a felperes eljárása nemcsak tisztességtelen, de jogszerűtlen is. Aki ebben a tevékenységben a felperest támogatja, az maga is bűncselekményt követ el. A felperes az ügyfél adatokat jogszerűtlenül birtokolja, azokat jogszerűtlenül használja fel, mivel a szerződés teljesítése során a jelzések továbbítása volt a feladata. Szerződéses kapcsolat a rádiós szolgáltatás és az ügyfél között nem volt. A megkeresés és az adatok megszerzése, illetve azok felhasználása törvénybe ütközik. Az ügyfeleknek kiküldött felperesi tájékoztató levél állításaival az ügyfelekben bizalmatlanságot ébreszt az ... Kft. és az új tulajdonos iránt. Az állítások valótlanok, az ügyfelek félrevezetése és más cégek hazugságokkal történő lejáratása törvénytelen. Amennyiben a felperes törvénybe ütköző tevékenységével nem hagy fel, úgy pert indít ellene és a jogellenes tevékenységében őt támogatók ellen.

- [25] Az alperes jogelődje 2006. november 27-én a felperessel kötött rádiófrekvencián üzemelő távfelügyeleti rádiós telefonos rendszer működtetésére létrejött megállapodást 6 hónapos felmondási idővel felmondta.
- [26] A felperes a 2006. november 30-án kelt, az alpereshez 2006. december 1. napján érkezett levelében a szerződést a megállapodás 9. pontjának harmadik bekezdésében írottakra hivatkozva azonnali hatállyal felmondta azzal, hogy a cégek közötti viszony az elmúlt időszakban oly mértékben megromlott, hogy a 2002. január 1-jei megállapodásban foglaltakat a korábbiakban írt, 2006. december 31-i felmondási időre sem lehet fenntartani. Rögzítette, hogy értesült az alperesi jogelőd tulajdoni hányadainak a Seychelle-szigeteken bejegyzett ... Business Company nevű cégre való átruházásáról. Hivatkozott arra, hogy az alperesi jogelőd együttműködési kötelezettségét megszegte, a számláinak kifizetése elmaradt, a felek közötti elszámolási módot egyoldalúan meg kívánták változtatni, továbbá a tulajdonát képező készülékeket az értesítésük nélkül leszerelik és helyettük GSM hálózatról működtethető saját készüléket helyeznek el, valamint az ügyfelek felé a magatartásával kapcsolatban valótlan tartalmú levelet bocsátottak ki, illetve elzárkóztak az általa kezdeményezett egyeztetéstől. Felhívta az alperest, hogy a tulajdonát képező készülékeket a székhelyén szolgáltatassa vissza.

- [27] A felperes 2006. november 30-án tájékoztatta az alperes jogelődjének ügyvezetőjét, hogy ezen időponttól a címzettnél működő távfelügyeleti rendszerüket fokozatosan átirányítják saját távfelügyeleti központjukba. A beérkező jelzésekről diszpécserük telefonon és telefaxon értesíti a címzett diszpécserközpontját, amelynek működését előzetesen leellenőrizték.
- [28] A peres felek képviselői 2007. október 3. napján jegyzőkönyvet vettek fel az alperes hivatalos helyiségében a 2007. szeptember 30-án üzenen kívül helyezett, a felperes tulajdonát képező rádiós távfelügyeleti berendezés átvételéről. A jegyzőkönyv tartalmazta az átvételre kerülő berendezések listáját.
- [29] A Fővárosi Törvényszék a 2012. november 7. napján kelt 15.G.40.961/2012/7. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes (jelen per felpereses) a 2006. november 3-án, a 2006. november 29-én és 2006. december 22-én kelt, a felperessel szerződéses jogviszonyban álló ügyfelek részére megküldött írásbeli nyilatkozat tartalmával a Tpvt. 3. §-ába ütköző módon megsértette a felperes (jelen per alperes) jó hírnevét és a Tpvt. 5. §-ba ütköző tisztességtelen felhívást intézett a felperessel fennálló gazdasági kapcsolat felbontása érdekében. A felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. A Fővárosi Ítéltábla a 2013. szeptember 19. napján kelt 14.Gf.40.607/2012/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érintette, a Tpvt. 4. §-ára alapított, a jogsértés megtörténtének megállapítására irányuló keresetet elutasító rendelkezését helyben hagyta, az ezt meghaladó kereseti kérelmet elutasító rendelkezést hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [30] A felperes 2014. október 8. napján írásban felszólította az alperest 276.825.842 forint és járulékai megfizetésére, amelyet az alperes visszautasított.

III.2.

- [31] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában rögzítette, hogy a felperes és az alperes jogelődje között 2002. január 1. napján a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 389. §-a szerinti vállalkozási szerződés jött létre.
- [32] A peres felek egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy távfelügyeleti rádiós telefonos rendszer működtetésére jött létre a szerződésük, amely alapján a felperes vállalta, hogy a tulajdonát képező

rendszerhálózatot kiépíti, üzembe helyezi és az alperesi jogelőd állományába tartozó diszpécserket betanítja, továbbá a rendszer zavartalan üzemeltetését biztosító technikai állományt működteti. Az alperes jogelődje vállalta, hogy 24 órás diszpécser szolgálatot tart, továbbá, hogy a fogyasztói szerződéseket az ügyfelekkel saját nevében megkötí, míg az ügyfél vonatkozásában a felperes teljesítési segédnek minősül.

- [33] A díjköveteléssel összefüggésben megállapította, hogy a perben a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség abban a körben, hogy a 2006. III. negyedévi, illetve október és november havi elszámolásokat a felek közötti megállapodásnak megfelelően készítette el és a számla ezen az elszámoláson alapult, illetve azt az alperes jogelődje részére megküldte. Ezzel szemben az alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség a megállapodástól eltérő tartalmú szerződés létrejötté, illetve az alperesi jogelőd 2006. III. negyedévi, valamint október és november havi teljesítése tárgyában.
- [34] A perbeli szerződés 5. pontjában rögzített elszámolással kapcsolatban kitért ... Erika, a felperes irodavezetője és dr. ... József, az alperesi jogelőd ügyvezetője tanúvallomására és megállapította, hogy a műszaki karbantartás címén járó ellenérték összegének meghatározása a „működő” ügyfelek listája alapján történt, így a felek a szerződésben tételes elszámolást kötöttek ki. A számla kiállítását megelőzően a felek minden esetben egyeztettek egymással.
- [35] A 2002. január 7. napján történt szerződésmódosítással összefüggésben hivatkozott a felperes nyilatkozatában foglaltakra, amely szerint a felek a díjra vonatkozó megállapodásukat módosították, majd ezt a megállapodást ráutaló magatartással meghosszabbították, azonban a felperes 2005. IV. negyedévtől már az eredeti megállapodás szerint állította ki a számlákat, amelyeket az alperes jogelődje a 2006. II. negyedévig ki is egyenlített. A régi Ptk. 216. § (1) bekezdésére utalva megállapította, hogy a felek a megállapodásukat a felperest megillető karbantartási díj összegére vonatkozóan módosították, majd a szerződésmódosítást közös megegyezéssel meghosszabbították. 2005. IV. negyedéjét követően azonban a felperes a díjigényét a 2002. január 1-jén megkötött szerződés rendelkezéseinek figyelembevételével érvényesítette, amit az alperes a számlák kiegyenlítésével mint ráutaló magatartással elfogadott. A számlák kiegyenlítésére figyelemmel dr. ... József tanúvallomását, amely szerint az alperesi jogelődnek 2016. október 3-án számlatartozása nem volt, a számlák összege 5 millió forint körüli volt, és 10 millió forintot tartalmazó számla kiállításának okáról nem volt tudomása, alaptalannak találta. Megjegyezte, hogy a perben nem nyert bizonyítást az a felperesi állítás, amely szerint az alperes jogelődjének képviselőjével, dr. ... József

ügyvezetővel 2006. évre abban állapodtak meg, hogy a III. negyedévben egy alultervezett negyedéves átalányt számláznak ki, amit majd az év végén korrigálni fognak. A felperes azösszepszerúséget 2006. III. negyedévére a 2006. augusztus 24-én kiállított SM-2006/970. számú, műszaki karbantartás tárgyában 10.800.000 forint összegről kiállított számlával bizonyította, míg a számla címzettnek való megküldését a 2006. november 30. napján kelt azonnali hatályú felmondás igazolta.

- [36] A felperes keresetében a 2006. október és november hónapjára nézve is érvényesítette követelését, csatolta az általa elkészített elszámolásokat 1.370 ügyfél adatai alapján. Az elsőfokú bíróság a felperes azonnali hatályú felmondása alapján megállapította, hogy a felek közötti szerződés 2006. november 30. napján szűnt meg, így a felperest ezen időpontig illette meg teljesítésének ellenértéke. Álláspontja szerint a kimutatások önmagukban a követelést nem alapozzák meg, azok egyéb bizonyíték hiányában csupán a felperes nyilatkozatának minősülnek. Nem állapítható meg ugyanis, hogy a felperest a megjelölt ügyfelek teljesítése alapján ténylegesen megillette az érvényesített összeg, továbbá, hogy az ügyfelek személyében az adott hónapban változás nem történt. Ugyanakkor az alperes a 2006. IV. negyedévre vonatkozó díját 3.333.333 forintban elismerte, ezért ezen összeg erejéig a felperes keresetének helyt adott. Mivel az alperes a perben nem bizonyította, hogy a felek a felperest megillető vállalkozási díj összegére vonatkozó szerződésmódosításukat a 2006. évben is fenntartották, ezért a túlfizetésre vonatkozó hivatkozást és így a beszámítási kifogást is megalapozatlannak találta. Ennek okán 14.133.333 forint összegben marasztalta az alperest, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [37] A szerződésszegésből eredő 96.486.160 forint kárigény kapcsán megállapította, hogy a szerződés 10. pontjának a felperesi ügynöki tevékenység eredményeként megkötött szerződéses állomány átruházására vonatkozó feltétele önállóan nem teljesíthető. A szerződés 4. pontja szerint ugyanis az alperes jogelődje a rendszer igénybevételére vonatkozó fogyasztói szerződést a saját szolgáltatásához kapcsolódóan saját nevében köti meg az ügyféllel, ennek megfelelően az ügyfél vonatkozásában a felperes teljesítési segédnek minősül. Ebből következően az ügyfelekkel a szolgáltatási szerződést az alperes jogelődje kötötte meg, ő vállalt kötelezettséget a távfelügyeleti szolgáltatás biztosítására. Így ahhoz, hogy a szerződéses állomány a felperesre átruházhatóvá váljon, szükséges, hogy az ügyfél a szerződést az alperessel megszüntesse, majd azt a felperessel – és ne más szolgáltatóval – hozza létre. Ezért az átruházáshoz önmagában a felek megállapodása nem elégséges, az az ügyfél hozzájárulása nélkül nem teljesíthető. A régi Ptk. 227. § (2) bekezdése

alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 2002. január 1-jén kelt megállapodás 10. pontja lehetetlen szolgáltatásra irányul, így semmis kikötés. Érvénytelen szerződési rendelkezés esetében a szerződésszegés kizárt, ezért az alperes kártérítési felelőssége is megalapozatlan, így a szerződésszegésből eredő kár megtérítésére irányuló keresetet elutasította.

[38] A használati díj megfizetése iránt előterjesztett kereset vonatkozásában a régi Ptk. 193. § (1) bekezdése és a 195. § (3) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség a tekintetben, hogy tételesen mely rádió távjelző készülékeket tartotta az alperes jogalap nélkül a birtokában, a jogalap nélküli birtoklás milyen időtartamban állt fenn, illetve erre tekintettel az alperesnek mekkora összegben állt fenn használati díj fizetési kötelezettsége. Kitért arra, hogy az ügyfeleknél felszerelt készülék tulajdonosa a felperes volt, ugyanakkor a készülékek az ügyfelek birtokába kerültek, azok csak az alperessel szerződéses jogviszonyban álló telepítők általi leszerelésüket követően kerülhettek az alperes birtokába. Az alperes hivatalos helyiségében lévő, a felperes tulajdonát képező rádiós távfelügyeleti berendezés kétségkívül az alperes birtokában volt, aki azt az iratokhoz csatolt, 2007. október 3. napján kelt jegyzőkönyv szerint 2007. szeptember 30-án helyezte üzembe kívül, majd a jegyzőkönyvvel szolgáltatva vissza a felperesnek. Mivel a felek jogviszonya 2006. november 30. napján megszűnt, így az alperes a berendezést ezen időpontot követően jogalap nélkül tartotta birtokában.

[39] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy az egyes rádiókészülékek mely időszakban voltak az alperes birtokában. A felperes F/13. szám alatt egy 2011. június 16-án kelt kimutatást csatolt, amely szerint az alperes 2006. november hónapban 472 darab, december hónapban 92 darab, 2007. január hónapban 116 darab, február hónapban 42 darab és március hónapban 36 darab rádiót szolgáltatott vissza a részére. Ezzel szemben az alperes jegyzőkönyveket terjesztett elő annak bizonyítására, hogy távjelző rádiókészüléket adott át a felperes képviselőjének. Így 2006. december 11-én 289 darab, 2006. december 19-én 100 darab, 2007. január 11-én 150 darab, 2007. január 24-én 106 darab, 2007. február 20-án 150 darab, 2007. május 3-án 13 darab és a 2007. május 10-én 41 darab készülék visszaadása történt meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint így a felperes a perben nem bizonyította, hogy az alperes telepítői mikor és melyik készülékeket szerelték le az ügyfelektől, azokat mikor bocsátották az alperes birtokába és az egyes készülékek visszaszolgáltatása mikor történt. A felperes által csatolt kimutatás az alperesi birtoklást és annak időtartamát nem bizonyítja, annál is inkább, mivel mind a visszaadás időpontja, mind pedig a visszaadott mennyiség jelentősen eltér egymástól. Abban az esetben, ha a felperes a jogalap nélküli

birtoklás tényét bizonyítani tudta volna, úgy őt terhelte volna a bizonyítás a körben is, hogy az alperes a rádiókészülékek használatával az ügyfelek részére szolgáltatást nyújtott.

[40] A tanúvallomások alapján megállapította, hogy az ügyfeleknel lévő rádiók leszerelése miatt az alperes a készülékeket a távfelügyelet biztosítása céljából nem használta, így azokkal szolgáltatást már nem nyújtott. Ugyanakkor a perben nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az egyes készülékek a felek közötti jogviszony megszűnését követően mely időpontig tették lehetővé a távfelügyelet biztosítást, így a felperest az egyes készülékek esetében milyen időtartamra illetné meg a használati díj. Bár a 2007. október napján kelt jegyzőkönyv szerint a rádiós távfelügyeleti berendezés üzemén kívül helyezése csak 2007. szeptember 30. napján történt meg, az okirathoz nem állapítható meg, hogy az alperes hány ügyfél részére biztosította a szolgáltatást a berendezésen keresztül. Erre tekintettel a használati díj megfizetése iránti keresetet elutasította.

[41] A nem vagyoni kár megfizetésére irányuló követeléssel összefüggésben vizsgálta, hogy az alperes tanúsított-e olyan magatartást, amellyel a felperes jóhírnevét megsértette. Álláspontja szerint a felperes által becsatolt levél a felperes jóhírnevének megsértésére nem alkalmas, abban az alperes a felek közötti jogvitára vonatkozó tényeket adta elő, illetve a felperes azon eljárására utalt, amely vonatkozásában a bíróság a jogsértést megállapította. Az alperes azon eljárását, hogy szerelői a felperest megelőzve mentek ki a helyszínre, illetve a felperes helyett jártak el az ügyfeleknel, a jóhírnév megsértésére alkalmatlannak találta, ezért a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet elutasította.

[42] A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 81. § (1) bekezdése alapján a pernyertesség pervesztesség arányát 10,80 % - 89,20 %-ban állapította meg és ennek megfelelően kötelezte a feleket az előzetesen lerótt illetékből, ügyvédi munkadíjból, valamint a másodfokú perköltségből álló perköltség viselésére.

IV.

[43] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő.

IV.1.

[44] A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alperes kereset szerint történő marasztalását kérte azzal, hogy a nem vagyoni kártérítés megfizetésére

írányuló keresetet elutasító ítéleti rendelkezéssel szemben nem él jogorvoslattal.

- [45] Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a IV. negyedévre vonatkozó díjigényt csak az alperes elismerésének erejéig találta alaposnak. A perben csatolt kimutatásban – amelynek adatait az alperes nem cáfolta – 1370 rendszerben lévő ügyfél után számította ki a díjat a felek megállapodása alapján. Az F/13. sorszám alatti dokumentumok pedig alátámasztják az 1370 ügyfél „működését”. Az ügyfelek számának csökkenése esetén az alperesnek kellett jeleznie az ügyfélállományában bekövetkezett változás mértékét, amely alapján a rendszerből az érintett ügyfél kikapcsolásra kerülhetett. Ilyen kérés azonban az alperesi jogelődötől, illetve az alperestől 2006 októberét, novemberét tekintve nem érkezett. Nincs jelentősége ezért az elsőfokú ítéletben foglalt azon megállapításnak, hogy nem bizonyított az adott hónapban történt változás mértéke, hiszen a megállapodás alapján a korábbi időpontban a rendszerben rögzített ügyfélszám volt az elszámolás alapja. A kiállított számlát az alperes visszautasította, azonban nem azért, mert szerinte kevesebb ügyfél működött, hanem mert tartozást nem tartott nyilván. Erre figyelemmel megalapozatlan az az ítéleti megállapítás, hogy csupán a saját kimutatásai alapján igényelte a perben érvényesített díjat.
- [46] A használati díj megfizetésére irányuló kereset vonatkozásában előadta, hogy a perben csatolta azokat a kimutatásokat, amelyek alátámasztják, hogy melyik rádiós egység, mely ügyfélhez volt felszerelve, illetve amelyek igazolják, hogy az át nem szerződött ügyfeleknél lévő rádiós szolgáltató egységet a szerződés megszűnése után mikor juttatta vissza az alperes. Megállapítható, hogy az összes rádiós egységet 2006. december 1. napjától kezdődően jogalap nélkül tartotta birtokában, mert azokat a szerződés megszűnésekor haladéktalanul vissza kellett volna adnia. Erre figyelemmel nem terhelheti a bizonyítási kötelezettség azzal összefüggésben, hogy az alperes szerelői mikor szerelték le, a vele szerződő ügyfeleknél a jeladókat és azokat mikor adták az alperesnek. Nem kétséges, hogy az eszközök 2006. december 1. napján és azt követően a visszaadásukig az alperes birtokában voltak, és ennek csak az szolgálhatott alapjául, hogy azokkal az alperes szolgáltatást nyújtott és díjat szedett az ügyfeleinél. Az elsőfokú bíróság ítélete pontosan tartalmazza, hogy az alperes mikor, hány darab átjátszót adott át, ezért 2006. december 1. napjától a tényleges visszaadásig ezen készülékek után használati díj fizetési kötelezettsége keletkezett. Ennek összege megegyezik a korábbi szerződés alapján járó díjjal. Tévesen állította az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy az általa csatolt kimutatás és az alperes által előterjesztett jegyzőkönyv adatai jelentősen eltérnek egymástól. A 2019. április 2-án kelt válaszirat 5. pontjában már kifejtette az eltérés okait, a 2019. április 2-án kelt válasziratában pedig az alperes a kimutatásokat nem vitatta annak

összecszerőségét tekintve. A birtoklási idő meghatározhatósága folytán bizonyítási kötelezettségének eleget tett, így a kereset elutasítása megalapozatlan.

- [47] Nem értett egyet az elsőfokú bíróság álláspontjával abban a körben sem, hogy a perbeli szerződés 10. pontja érvénytelen lenne. Kiemelte, hogy a távfelügyeleti szolgáltatást végző társaságok között bevett gyakorlat az ügyfélkör megvásárlása, átadása. Ilyenkor a felek akként állapodnak meg, hogy bizonyos meghatározott ügyfélkört az átruházó átad a másik félnek, ezt követően pedig a szerződő felek közösen értesítik az ügyfelet az átruházás tényéről, közösen hívják fel arra, hogy a korábbi szolgáltatóval kötött szerződést szüntessék meg és az új szolgáltatóval kössenek szerződést. A perbeli esetben azonban az alperes az együttműködési kötelezettségét is megszegte a szerződés 10. pontjával összefüggésben. Mivel a 10. pontban rögzítettek nem függenek harmadik személy hozzájárulásától, a kikötés pedig a szerződés megszűnése esetére vonatkozó eljárást, magatartásokat szabályoz, lehetetlen szolgáltatásra nem irányul. Megjegyezte, hogy mind a szerződésátruházás, mind a jogátruházás ismert a magyar jogban és az a régi Ptk. hatálya alatt sem volt tiltott. Mivel a felek megállapodásukban akként rendelkeztek, hogy a szerződés megszűnéskor a saját ügyfélköröt ők illessék meg és a 10. pontban foglalt kikötés nem érvénytelen, az elsőfokú bíróság megalapozatlanul utasította el az erre alapított kárigényt.

IV.2.

- [48] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereset teljes egészében történő elutasítását kérte.
- [49] Hangsúlyozta, hogy az eredeti megállapodásban foglalt tételes elszámolást a felek módosították átalánydíjas elszámolásra, majd ezt a módosítást az abban rögzített határozott időtartamot követően még évekig alkalmazták. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében azt állapította meg, hogy 2006 III. negyedévére az eredeti megállapodás rendelkezései irányadók, mivel a felperes a 2005. IV. negyedévére vonatkozó díjigényét ez alapján érvényesítette, amelyet a számlák kiegyenlítésével elfogadott. Az elsőfokú bíróság ezért nem a felperesi előadást fogadta el, hanem egy ráutaló magatartással 2014. január 1. napját követően fenntartott és módosított jogviszony módosítását állapította meg. Érthetetlennek tartotta, hogy ha a tételes elszámolásra vonatkozó eredeti megállapodás az irányadó, akkor milyen alapon került sor átalány alapján történő elszámolásra a perben. Állította, hogy a felek a jogviszonyukat változatlan formában tartották fenn éveken keresztül és az nem került módosításra akként, hogy az eredeti tételes elszámoláshoz tértek volna vissza. Az

ugyanis, hogy a felperes egy korábbi átalánytól eltérő összegű számlát bocsátott ki és azt kifizette, nem jelenti a felek megállapodását. A ráutaló magatartás akkor tükröz szerződéses akaratot, ha abból a szerződéses akarat kívülálló számára is felismerhető, ezzel kapcsolatban utalt a BH2002.138. számú eseti döntésben foglaltakra. Az átalánydíj megfizetésére irányuló követelése a felperesnek kizárólag akkor lehetne alapos, ha bizonyítaná, hogy a megnövelt díjban megállapodtak. Az elsőfokú bíróság e körben (2006 októbere és novembere vonatkozásában) helyes következtetést vont le, miszerint a felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, így csupán a korábbi igazolt megállapodás szerint járó díj arányos részére jogosult. Nem vitatta, hogy 2006 III. negyedévére a felperesnek jár az ötmillió forintos díj, azt azonban igen, hogy a korábbtól eltérő megállapodás létrejött volna. Ha pedig nem jött létre, akkor téves a túlfizetés hiányára vonatkozó álláspont, továbbá az a megállapítás, hogy a túlfizetésre és annak beszámítására vonatkozó kifogáshoz neki kellett volna bizonyítania a korábbi írásbeli szerződésmódosítás hatályának fenntartását. Végül megjegyezte a 2006 októbere és novembere vonatkozásában előterjesztett díjigény kapcsán, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja csupán a tételes elszámolásra vonatkozó részében helytelen, miután ahhoz a felek nem tértek vissza, azonban érdemben a díjigényt tekintve a felek közötti megállapodás alapján helytálló.

V.

[50] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult az alperes fellebbezésével érintett rész vonatkozásában. Fenntartotta, hogy a felek a jogviszonyukban visszatértek az eredeti megállapodás szerinti elszámoláshoz, kiemelte egyebekben a ... József tanúvallomásában foglaltakat e körben.

[51] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte a felperes jogorvoslati kérelmével érintett részben. Kiemelte, hogy a peres eljárás során folyamatosan vitatta a kereset alátámasztásaként a felperes által előadott számadatokat, a díjigény vonatkozásában pedig felhívta a figyelmet a 2019. február 28. és május 6. napján kelt előkészítő irataiban foglaltakra.

VI.

[52] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének a nem vagyoni kár megfizetésére irányuló keresetet elutasító rendelkezése, így azt az ítéletábra a régi Pp. 228. § (4) bekezdése alapján nem érintette.

VII.

- [53] A fellebbezések nem alaposak.

VIII.

- [54] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével és annak jogi indokaival az ítélet tábla az alábbi pontosításokkal értett egyet.

IX.

- [55] Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a vonatkozásban, hogy a 2002. január 1. napján létrejött szerződésben a felek tételes elszámolásban állapodtak meg, amely a tárgy negyedévet megelőző hónap utolsó napjáig „működő ügyfelek” listáján alapult. Ezt követően a 2002. január 7. napján létrejött szerződésmódosítással tértek át általános elszámolásra, amelyet – a megállapodásban foglalt időbeli hatálytól eltérve – 2004. január 1. napját követően is fenntartottak. Nem vitás, hogy 2005. IV. negyedévtől kezdődően a felperes a megelőző időszakról eltérően állította ki a számlákat, amelyeket az alperes a 2006. III. negyedévi díj kivételével megfizetett.
- [56] A jogvita tárgyát ezért a perben érvényesített díjkövetelés vonatkozásában az képezte, hogy a felek között a 2005. IV. negyedévtől kezdődően kiállított számlák szerinti követelésre nézve létrejött-e a felek között megállapodás. Egyetértett az ítélet tábla az elsőfokú bírósággal abban a körben, hogy miután a felperes követelése és az alperes beszámítási kifogása a szerződés tartalma tekintetében eltérő tényállításokon alapult, ebből következően mindkét felet terhelte a bizonyítás, hogy a megállapodás tényleges tartalma az általuk előadottaknak felel meg. Az alperes fellebbezésében foglaltakkal szemben ugyanis abban az esetben, ha a felperes bizonyítja, hogy az általa a 2005. IV. negyedévtől alkalmazott elszámolás a felek megállapodásán alapult, úgy ezzel szemben az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felek visszatértek a 2002. január 7. napján kelt módosítás szerinti szerződéses tartalomhoz.

IX.1.

- [57] Előrebocsátja az ítélet tábla, hogy az alperes fellebbezésében megalapozatlanul állította, hogy az elsőfokú bíróság a tételes elszámolásra vonatkozó eredeti megállapodást alapul véve – ellentmondásos módon – általános alapján történő elszámolásra utalt ítéletében. Az elsőfokú ítélet ugyanis csak annyit rögzített, hogy a felperes ezen díjigényét a 2002. január 1-jén megkötött szerződés rendelkezéseinek "figyelembevételével érvényesítette ". Kifejezetten utalt továbbá arra,

hogy a felperes saját előadása szerint egy alultervezett negyedéves átalányt számlázott azzal a céllal, hogy azt majd az év végén korrigálják. A szerződés figyelembevétele a felperes részéről ekkor nem a tételes elszámolást jelentette az érintett negyedévre vonatkozóan, hanem az ügyfélszám figyelembevételével egy magasabb átalány összeg meghatározását, mivel a felperes saját előadása szerint is a tételes elszámolásra csak az év végén került volna sor.

[58] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján, hogy a számla befogadása és annak teljesítése 2005. IV. negyedévére és 2006. I. és II. negyedévére vonatkozóan egyértelműen alátámasztja, hogy az alperes a felperes követelését elfogadta. Ebben a körben utal az ítélet arra, hogy az alperes képviselőjében eljáró dr. ... József akként nyilatkozott, hogy 2006-ig, amíg ügyvezető volt, nem voltak vitás kérdések, az együttműködés 9 évében túlnyomórészt kiegyensúlyozott volt a kapcsolat. Úgy emlékezett, hogy negyedévente történt az elszámolás, vizsgálták a befolyt összegeket, a rádiót használó ügyfelektől befolyt összeg meghatározott százalékát számlázták ki a felperesnek, volt időbeli elcsúszás. Nem tudott magyarázatot adni arra, hogy mi volt az oka a 10 millió forintot tartalmazó számla kiállításának, de utalt arra, hogy voltak rádiófejlesztések, egy építkezésre is emlékezett és elképzelhetőnek tartotta, hogy előre finanszírozás történt. Emlékezett arra is, hogy 2006 októberében volt egy megbeszélés és hozzátette, hogy nem ez volt az első, évek óta beszéltek ugyanis arról, hogy már nem tartható a rendszer. Állította, hogy a negyedéves elszámolás mindig utólag történt, a befolyt összeg volt a kifizetés feltétele (40. sorszámú jegyzőkönyv). Az eljárás későbbi szakaszában, amikor az ismételt meghallgatására kifejezetten a felek közötti elszámolás tárgyában került sor, azt mondta, hogy a felek közötti elszámolás oly módon történt, hogy „volt egy ügyfélállomány” és az ügyfelek által fizetett havi díjból bizonyos százalék volt az elszámolás összegének része. Volt tehát egy tematika, ami alapján kiszámolták az összeget; mindkét fél ellenőrizte az adatokat és eszerint történt az elszámolás. Nem emlékezett egyébként arra, hogy a szerződésnek az elszámolásra vonatkozó rendelkezését módosították volna.

[59] A fentiekből az egyértelműen megállapítható, hogy a felek között folyamatos volt a kapcsolat, rendszeresek voltak az elszámolások, egyeztetések, amelyeket a tanúvallomások alátámasztottak. Ebből pedig következik, hogy az alperes nyilvánvalóan tisztában volt azzal, hogy a felperes mi alapján, milyen összegben állít ki számlát. Az alperes képviselőjében eljáró dr. ... József pedig tanúvallomása során sem tette kétséggé a számlával érvényesített és teljesített igény megalapozottságát, arra azonban nem emlékezett, hogy a követelésösszege min alapult. A

perbeli esetben tehát a rendszeres egyeztetéseken alapuló folyamatos üzleti kapcsolatban az alperes a negyedéveken át azonos összegben – azonban a korábbiaktól eltérően – kiszámlázott díjakat kifogás nélkül megfizette a felperes részére.

[60] A perbeli szerződés a módosításához kifejezetten írásbeli alakot nem írt elő, ebből következik, hogy a megállapodás bármely rendelkezését a felek akár szóban, akár ráutaló magatartással [régi Ptk. 216. § (1) bekezdés] érvényesen módosíthatták. Miután a számla mögött álló felperesi teljesítés nem volt vitás, a felek régi Ptk. 240. § (1) bekezdése szerinti megállapodását, vagyis a 2005. IV. negyedévét követően alkalmazott díj tekintetében a szerződés módosítását a korábbi három negyedévre kiállított számla és annak folyamatos teljesítése – az egyeztetések tartalmára vonatkozó tanúvallomásokra is figyelemmel – alátámasztja az ítéltábla álláspontja szerint, amelyhez igazodott a III. negyedévre vonatkozó számla is. Az alperes ezen magatartása ugyanis nem értékelhető másként, mint – legalább – a szerződésmódosításra irányuló ajánlat ráutaló magatartással történő elfogadásaként (BH1998.123.). A fellebbezésben hivatkozott BH2002.138. számú eseti döntésben foglaltak nem voltak irányadók a perben, mivel a döntés eltérő tényálláson (a főszolgáltatáson felüli juttatások) és a díjkövetelést alá nem támasztó további bizonyítékok értékelésén alapult. Az adott esetben a rendelkezésre álló bizonyítékokat az elsőfokú bíróság okszerűen értékelte, nem vont le téves vagy iratellenes következtetést és az alperes sem jelölt meg a fellebbezésében olyan további körülményt, amely lehetővé tette volna az ítéltábla számára, hogy a bizonyítás eredményét felülmérlegelje.

[61] Az október és november hónapokra nézve alkalmazott, a korábbi negyedévektől eltérő számításon alapuló díjkövetelés tekintetében azonban a felperes nem bizonyította az általa kimunkált tételes elszámoláson alapuló megállapodás létrejöttét, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan marasztalta az alperest az általa a perben alacsonyabb összegben elismert követeléssel egyezően. Bizonyítottság hiányában ezért megalapozatlanul sérelmezte a felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet azon megállapítását, amely szerint e körben csupán a saját kimutatásai alapján igényelte a perben érvényesített díjat. Helyesen állapította meg továbbá az elsőfokú bíróság, hogy az alperes nem bizonyította, hogy a díj összegére vonatkozó korábbi szerződésmódosításukat a felek a 2006. évben is fenntartották, illetve az abban foglaltakat alkalmazták, ezért egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban a körben is, hogy túlfizetés hiányában a beszámítási kifogás megalapozatlan volt.

IX.2.

[62] Az elsőfokú bíróság megalapozott jogi álláspontra helyezkedett a szerződés 10. pontjának

érvénytelenségével összefüggésben is, amikor megállapította, hogy a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződéses rendelkezés esetében szerződésszegésből eredő kárfelelősség sem állhat fenn.

[63] Az ítélet tábla a 14.Gf.40.688/2018/6/II. számú részítéletében már kifejtetteket változatlanul fenntartja. A perbeli szerződéses állomány felperesre történő átruházására vonatkozó feltétel önállóan nem teljesíthető, az egyes jogviszonyok felperessel való létrejöttéhez szükséges ugyanis, hogy az érintett ügyfél a fennálló szerződését megszüntesse, továbbá a felperessel és ne egy harmadik szolgáltatóval kössön szerződést. A már létrejött szerződéses viszony tehát pusztán az alperes elhatározása, vagy a felek megállapodása folytán nem ruházható át a felperesre, az csak valamennyi érintett fél egyező akaratával valósulhat meg. Az ilyen tartalmú kikötés az ügyfélkör egészét tekintve a fentiek miatt lehetetlen szolgáltatásra irányul, így – figyelemmel a régi Ptk. 239. § (1) bekezdésében foglaltakra – a régi Ptk. 227. § (2) bekezdése alapján semmis, vagyis a szerződés részben érvénytelen. Bár a felperes nem értett egyet az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával e körben, fellebbezésében maga is arra hivatkozott, hogy a kialakult gyakorlat szerint az ügyfélkör átadásakor a szerződő felek közösen értesítik az ügyfeleket az átruházás tényéről és közösen hívják fel őket arra, hogy a korábbi szolgáltatóval kötött szerződést szüntessék meg és az új szolgáltatóval kössenek szerződést. Egyebekben azonban a távfelügyeleti szolgáltatást végző társaságok között bevett gyakorlatnak az érvénytelenség megítélése szempontjából nem volt jelentősége.

[64] Megalapozatlanul hivatkozott tehát a felperes a felek szerződéskötéskor kifejezésre juttatott – érvénytelenségtől független – akaratára az ügyfélkör átruházásával összefüggésben és e körben az alperes szerződésszegő magatartására. Érvénytelen szerződéses rendelkezésben megnyilvánuló szerződéses akarat meghíúsulásából, a rendelkezésben foglalt kötelezettség nem teljesítéséből ugyanis nem származhat kártérítési felelősség, miután az érvénytelen szerződési kikötés joghatás kiváltására nem lehet alkalmas.

[65] A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel csupán megjegyzi az ítélet tábla, hogy az egyik szerződő fél teljes szerződési pozíciójának átruházását általános jelleggel – külön jogszabály rendelkezése hiányában – a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szabályozza (6:208. §). A szerződésátruházás egy háromoldalú szerződés az eredeti jogviszony alanyai és az átvállaló között. Még a – szerződésre egyébként nem irányadó – Ptk. ezen jogintézményére alapítottnak sem lenne ugyanakkor önállóan teljesíthető a megállapodás 10. pontja, hiszen ahhoz többoldalú megállapodás szükséges: elengedhetetlen az ügyfél – a Ptk. 6:209. §-a

szerinti legalább előzetes – jognyilatkozata. Utal továbbá az ítéletábra arra, hogy általános kártérítés megállapítására egyébként sem kerülhetne sor abban az esetben, ha a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján mérlegeléssel, akár az ügyfélkör mérete alapján megállapítható lenne a kár mértéke (BH2000.57.).

IX.3.

- [66] Helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a per tárgyát képező berendezések a felperes tulajdonát képezték és helyesen indult ki a jogalap nélküli birtoklás szabályaiból is. Érdemi döntésével egyetértett az ítéletábra, jogi álláspontját azonban csak részben osztotta az alábbiak szerint.
- [67] A felperes keresetében a jogalap nélküli birtoklás szabályára alapítottan, a szerződés megszűnésétől kezdődően a berendezések visszaadásáig terjedő időre érvényesítette használati díj megfizetésére vonatkozó igényét a szerződésben foglaltak szerint, vagyis az ügyfelek által fizetett havi átlagösszeg felperesre jutó 35%-os mértékű hányada alapján.
- [68] A perben a felperest terhelte elsődlegesen annak bizonyítása, hogy az alperes mely készülékeket tartott birtokban és mely időszakban. Kétségtelen tény, hogy az egyes rádiókészülékek birtokban tartására vonatkozó időszak tekintetében a felek nem tettek egyező nyilatkozatot. A felperes fellebbezésében helyesen hivatkozott arra, hogy az alperes előadása, az általa csatolt jegyzőkönyv önmagában alátámasztja, hogy a szerződéses jogviszony megszűnését követően az egyes berendezések a birtokában voltak. Azt is helyesen állapította meg, hogy az egyes készülékek az ügyfelek birtokába kerültek és csak a leszerelésüket követően kerültek az alperes birtokába. A leszerelés és az alperesi birtoklás ténye megállapítható volt, ezért nem volt jelentősége annak, hogy a leszerelés a felperes feladatát képezte-e, illetve az egyes ügyfelekkel kötött szerződés azt lehetővé tette-e a számára. A birtoklás ténye ezáltal megállapítható, de ez önmagában a használati díj iránti keresetet nem támasztotta alá az alábbiak szerint.
- [69] A perbeli szerződés felmondására, ezáltal az alperes birtokában lévő készülékek birtoklására vonatkozó jogalap megszűnésére figyelemmel a régi Ptk. 195. §-a rendelkezik arról, hogy a jogalap nélküli birtokos kötelezettségei a dolog kiadásán túl mire terjednek ki. Ezzel kapcsolatosan különbséget tesz jó- és rosszhiszemű birtokos között, utóbbi köteles megfizetni azoknak a hasznoknak az értékét is, amelyeket elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott. A hasznok

megtérítésére vonatkozó törvényi kötelezettséggel összefüggésben az ítélet tábla kiemeli, hogy a visszakövetelés idejétől kezdve – ha nem vált nyilvánvalóan rosszhiszeművé – a birtokos felelősségére az általános szabályok, használati és a hasznok szedésére vonatkozó jogára pedig a felelős őrzés szabályai az irányadók [rég Ptk. 195. § (2) bek.].

- [70] A fentiek szerint érvényesíthető igényekből következően, arra is tekintettel, hogy a perbeli szerződés nem vitásan megszűnt, a felperes a jogviszony lezárultát követő időszakra a megszűnt szerződés rendelkezései alapján kimunkált használati díjra megalapozottan nem tarthat igényt. A jogalap nélküli birtoklás a felek között korábban fennállt jogviszonyt nem hosszabbítja meg. Az alperesnek kizárólag az elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott hasznok értékét kell megfizetnie, amely értelemszerűen nem azonos a szerződés alapján korábban a felperes részére százalékos arányban meghatározott díjjal. Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 9. pontjának indokolása szerint a használati díj – mint a dologszolgáltatás használatának ellenértéke – dogmatikai alapja nem a késedelem, hanem a jogalap nélküli birtoklás: a fél jogalap nélkül birtokolja és használja a másik fél szolgáltatását. Az elszámolásuk alapja pedig a jogalap nélküli gazdagodás: a fél a jogalap nélkül birtokolt és használt szolgáltatás hasznával jogalap nélkül gazdagodna. A használati díj körében az elsőfokú bíróság az 59. sorszámú jegyzőkönyvben tájékoztatta a feleket a bizonyítási teherről, amely a szakértői bizonyítás esetleges szükségességére is kiterjedt, a felperes azonban bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, erre figyelemmel érdemben megalapozott döntést hozott az elsőfokú bíróság, amikor a megszűnt szerződés rendelkezései szerint igényelt díj megfizetésére irányuló keresetet elutasította.

X.

- [71] Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

XI.

- [72] A fellebbezések nem vezettek eredményre, ennek okán a másodfokú eljárás pertárgyértékét tekintve (120.825.841 forint) az alperes nagyobb részben pernyertes lett (88,6%). Ennek megfelelően kötelezte az ítélet tábla a felperest, az alperesi másodfokú perköltség pervesztességével arányos részének megfizetésére a régi Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 81. § (1) bekezdése szerint, amelyből levonásba helyezte a felperes pernyertességével arányos költségeit. A perköltség a felek által lerótt fellebbezési illetékekből (2.500.000 forint, 1.130.700 forint) és a képviselőt ellátó jogi

képviselők ügyvédi munkadíjából állt, amelyeket az ítéltábla egyezően, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (6) bekezdése alapján állapított meg (1.200.000 forint + Áfa) mérsékelt összegben a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére és a kifejtett képviseleti tevékenységre tekintettel.

Budapest, 2020. november 3.

dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.
előadó bíró

. Balsai Csaba Zoltán s. k.
bíró